

תינוקת קטנה, ניתוח כבד

שי הלל פרץ עברה לפני שבועיים בבית החולים שניידר השתלה של אונת כבד בגיל חמישה חודשים, כשמשקלה ארבעה קילו בלבד. בגלל גודלה הזעיר, והיות שהתרומה הגיעה מאישה בוגרת, השאירו את הבטן שלה פתוחה כדי שיהיה שם מספיק מקום. השבוע סגרו את הבטן, והיא מתחילה בתהליך התאוששות ומעבר לחיים רגילים. "היא גיבורת-על ונינג'ה שורדת", אומרת אמה

שי הלל פרץ עם ד"ר מיכאל גורביץ וד"ר סיגל אייזנר

שי הלל פרץ היא כנראה התינוקת הכי רזה בישראל שעברה השתלה של אונת כבד. זה קרה בשבוע שעבר, כשמשקלה גופה ארבעה קילו בלבד. "מדובר באירוע חריג, שרק ספורים כמוהו מוזכרים בספרות הרפואית", מספר ד"ר מיכאל גורביץ, מנהל היחידה להשתלות כבד במרכז שניידר לרפואת ילדים ומי שעמד בראש הצוות שביצע את ההליך. שי הלל נולדה לפני חמישה חודשים וחצי. כבר בשבוע ה-24 להיריון נדהמו רופאי הנשים כשלא זיהו בסריקת אולטרסאונד את כיס המרה של העוברית. "לפני כן ההיריון היה תקין לגמרי", מספרת האם, מורן, "לא צצה שום בעיה בכל הבדיקות וההדמיות שעברתי, כולל ארבע בדיקות גנטיות לזיהוי מוקדם של סיבות שיכלו לגרום להיעדר כיס מרה".

בהדמיות המשך כבר זוהה כיס המרה, אם כי בגודל קטן ביחס לגיל העוברית, "אבל עוד לא נלחצתי כי הרופאים הרגיעו אותי שלא משנה אם כיס המרה קטן מדי, והעיקר שהוא קיים", מספרת האם.

אל ההיריון הזה היא הגיעה אחרי שעברה לידה תקינה לפני שלוש שנים, שהסתיימה בלידת בן בריא, ואחריה היריון נוסף שהסתיים בהפלה טבעית. "ולכן ההיריון הזה נחשב מתחילתו להיריון בסיכון", היא מסבירה, "כשבמהלך צאת הרופאים אני עוברת כל בדיקה אפשרית, כולל בדיקת מי שפיר בשבוע ה-32, שהתוצאה שלה הייתה תקינה".

כשההיריון התקדם מורן אושפזה להשגחה, ובשבוע ה-37 ילדה בניתוח קיסרי את שי הלל, ששקלה 2.610 קילו. רק אחרי שנולדה אבחן רופא הילדים שנכח בחדר הלידה, שפי הטבעת של התינוקת ממוקם גבוה מהנורמלי. היא נלקחה לפגייה לבדיקה מעמיקה, ושם איבחנו שלקתה בצהבת. "הרופאים גילו שהרקע לצהבת הוא בעיה בכבד", מסבירה האם, "אבל בשלב הזה עוד לא הבנתי בדיוק את משמעות האבחנה".

מורן שוחררה לביתה, ואילו התינוקת נשארה באשפוז. בשבוע השישי לחייה היא נלקחה בפעם הראשונה לחדר ניתוח לשם ביצוע ביופסיית כבד. הרופאים ברמב"ם, שם נולדה, גילו כי היא לקתה באטרזיה ביליארית – תסמונת שסובל ממנה אחד ל-15,000 תינוקות ומתבטאת בחסימת דרכי המרה. זה קורה מאחר שהצינוריות המובילות את נוזל המרה מהכבד אל מערכת העיכול נחסמות כבר בלידה – מסיבות שהרפואה עדיין איננה יודעת. "החסימה הזו גורמת להפעלת לחץ תמידי על הכבד, דבר שמוביל בסופו של דבר לשחמת הכבד ולאייספיקה שלו", מסביר ד"ר גורביץ.

בשלב הזה הוצע למשפחה לאשר ביצוע "ניתוח קסאי" בתינוקת, שבמהלכו יוצרים מעקה מחברים את דרכי המרה ישירות למעי, ובכך מאפשרים ניקוז תקין של נוזל המרה למערכת העיכול. מדובר בניתוח שמצליח רק בכשני שלישים מהתינוקות.

לאחר הניתוח שוחררה שי הלל לביתה, אלא שימים ספורים אחר כך החלה לדמם מהפה. "עוד לא הספקנו להתרגל לתינוקת החדשה שנוספה למשפחה – וכבר היא בסכנת חיים", מתארת האם את רגעי הפחד והייאוש, "מיד טסנו איתה בחזרה לרמב"ם".

רופאי הילדים ברמב"ם עדכנו את ההורים המודאגים שהכבד של בתם ככל הנראה באי-ספיקה וקרוב לקריסה, ולכן הם מפנים את התינוקת לשניידר, בית החולים היחיד בישראל שמבצעים בו השתלות כבד בתינוקות ובילדים.

"הגענו איתה לשניידר בנובמבר, כשהרופאים מערכנים אותנו ששי הלל תעבור השתלת כבד, ועד שזה יתבצע הם מנסים לשמר את חייה. פרק הזמן הזה היה חיוני כרי להעלות את משקל גופה, פקטור קריטי בהצלחת השתלת הכבד שהייתה צפויה לעבור. אבל לרוע המזל ולגודל החדרה שלי ושל בעלי, היא הידרדרה מיום ליום. וכשי סכנת החיים שנשקפה לה הגיעה לקו האדום, החליטו הרופאים לוותר על השאיפה להביא אותה במצב טוב יותר לחדר הניתוח", מסבירה האם.

לפני כשבועיים התבצע הניתוח הרדמטי בשני חררי ניתוח ועם צוותי רפואה רבים שהיו ערוכים לכל תרחיש. "הרימום של התינוקת מהפה נגרם בשל דליות בוושט שלה, שנוצרו בגלל שחמת הכבד, שפוגעת בזרימת הדם. כשזה קורה, הוא מחפש מעקפי ניקוז ויוצא דרך הפה", מסביר ד"ר גורביץ. "במצבה הקשה לא יכולנו לנתח את הדליות וגם נאלצנו לוותר על שאיפת המינימום שהייתה לנו, למשוך אותה לפחות למשקל של שבעה קילו. ההידרדרות שלה התרחשה במהירות וחלון ההזדמנויות להצילה נטרק לנו בפנים. כך, כשהיא במצב לא הכי אופטימלי לקבל תרומת איבר, נאלצנו בחשש לא מבוטל להכניס אותה לחדר הניתוח בניסיון להציל את חייה בטוח המייד".

אריאל אמונה פרץ (32) דודתה של שי הלל מצד אביה, התנדבה מיד לתרום אונת כבד לתינוקת. המרוץ להצלת חייה יצא לדרכו. הניתוח הראשון לכריתת אונת כבד מהרודה התחיל כבר בשש בבוקר, כשאני מסתייע בד"ר סיגל אייזנר – מנהלת השירות להשתלות כליה בשניידר, ובאנשי צוות נוספים, סיפר ד"ר גורביץ, "אחרי

"התינוקת לקתה בתסמונת המתבטאת בחסימת דרכי המרה", מסביר ד"ר מיכאל גורביץ משניידר, "זה קורה מאחר שהצינוריות המובילות את נוזל המרה מהכבד אל מערכת העיכול נחסמות כבר בלידה"

שש שעות, שבמהלכן נכרתה האונה, היא הונחה בקירור ולקחנו אותה לחדר הניתוח המקביל, שם כבר הכינו את התינוקת והרדמנו אותה".

שמונה שעות מפרכות, רוויות מתח וחרדה, אך ניתוח ההשתלה בשי הלל. "בגלל גודלה ומשקל גופה הנמוך מדי, מרוב היה בניתוח נריד ומורכב, למעשה כמעט בלתי אפשרי, בשל אי-ההתאמה בין גודל התרומה לחלל הבטן הקטן טן שלה", מסביר הרופא. בשל כך היא הועברה לאחר הניתוח למחלקת טיפול נמרץ עם בטן פתוחה, מכוסה בתחבושת ואקום למניעת זיהומים – המצאה ישראלית של הכירורג ד"ר מוריס טופז. השבוע נסגרה הבטן, ההנשמה נותקה, ושי הלל התחילה בהליך החלמה והתאוששות. "היא גיבורת-על ונינג'ה שורדת התינוקות הזו, וזה מה ששמר על שפיותי בכל התקופה הזו שבמהלכה חששתי כל כך לחייה", מסכמת האם.

לפני כשנה חשפנו כאן את השתלת הכבד שעבר תיאודור מירוצ'ניק, שנחשב לתינוק הצעיר בישראל שעבר הליך שכזה – בגיל 18 שבועות. שי הלל מבוגרת ממנו בכמה שבועות, אבל כאמור, היא נחשבת לתינוקת הראשונה בארץ שעברה כזו השתלה כשמשקלה גופה כה נמוך. ★ Ariela-a@yedioth.co.il